

NI PRIJATELJ
NI BRAT

autorica i redateljica Marina Petković Liker

Svaku je prošlost moguće utrpati u plastičnu vrećicu. Ili džepove kaputa.

Ni prijatelj ni brat

A person is shown in profile, looking down in a dimly lit room. The lighting is warm and low-key, highlighting the contours of their face and hair. At the bottom of the frame, there is a small, bright, out-of-focus light source, possibly a candle or a small lamp, which casts a soft glow. The overall mood is contemplative and somber.

*Nalazimo se u jednom stanu.
Našem, nečijem, ničijem.
Pogled kroz prozor otkriva zelenilo koje nikako ne odustaje od ljeta.
A možda ga i ne vidimo jer je mrak.
Povremeno zatreperi svjetlo lampica, opet pripadajućih drugom dobu.
U jednom stanu dvije žene razgovaraju. I ne razgovaraju.
Supostoje.
Nataloženi tragovi nekih prošlosti umjesto prašine lebde nad praznim
policama.
Tuđi? Njihovi? Naši, zajednički?
Svaku je prošlost moguće utrpati u plastičnu vrećicu. Ili džepove kaputa.
Pa ipak, katkad u stanu za njih nema dovoljno mjesta.*

Maja Sviben

Autorski tim:

Autorica i redateljica: Marina Petković Liker

Dramaturginja: Maja Sviben

Glumice: Lada Bonacci i Aleksandra Naumov

Oblikovateljice scene i svjetla: Marina Petković Liker i Maja Sviben

Snimateljice: Eva Kraljević, Nina Đurđević, Nives Milješić

Montažerka slike: Jelena Modrić

Montažer zvuka: Luka Gamulin

Voditelj tehnike: Tomislav Božić

Lektorica programske knjižice: Ivana Slunjski

Fotografija: Nina Đurđević

Dizajn programske knjižice: Hrvoje Gregorić

Produkcija: Četveroruka

Datum premijere: 9. studenoga 2018. u stanu u Zagrebu

Predstava se nastavlja na dosadašnja izvedbena istraživanja Marine Petković Liker, ali na drukčiji način ispituje izvedbenost bivanja, sudoživljavanja, suosjećanja i suigre. Priča se fragmentarno gradi u nekoliko slojeva rastvarajući intimne i društvene odnose jedne manje obiteljsko-susjedske zajednice od koje nije ostalo ni prijatelja ni brata.

Suigra različitih elemenata izvedbe – glumačke igre, odnosa s publikom, prostora, vremena, zvukova, videoprojeksija – gradi atmosferu koja postaje sudionikom predstave i razotkriva se kao razlučiva esencija intimne, društvene i političke stvarnosti koju gradimo i kojom smo ograđeni.

Traganje za kazališnim jezikom koji izražava neiskazivo: *Ni prijatelj ni brat* – treća epizoda drugog izvedbeno-istraživačkog ciklusa *Udaljenosti*

Ova predstava nastala je kao dio drugog izvedbeno-istraživačkog ciklusa koji provodim unutar Četveroruke. Prvi ciklus naziva **Od terora. Ženska gesta kao odgovor na krizu. Kazalište empatije. Pokušaji.** uspostavio je nekoliko temeljnih odrednica kojima se bavim i u ovom radu: izmještenost kazališta izvan kazališnog prostora, specifičan odnos s publikom, glumačka jazz-igra s pomoću organike i performativnosti, ženska dramaturgija/naracija/struktura, tjelesnost vremena, cjelokupnost doživljaja, suodnos različitih medija.

Izvan klasične dramaturške strukture koja je određena uvodom, zapletom, vrhuncem i raspletom te naracije koja pripovijeda o događajima nakon što su se dogodili, u trenutku kad su već prepričljivi, kad se na neki način mogu objasniti ili barem uzročno-posljedično povezati i logično uspostaviti, zanimao me izvedbeni jezik koji se bavi događajem u trenutku boli i krize – prije nego se transformirao, oblikovao u priču i uspostavio logičnu, uzročno-posljedičnu ili dramaturšku strukturu.

Ciklus **Udaljenosti** započeo je 2017. umjetničkim istraživanjem **Udaljenosti – fokusiranje** i nastavio se dvjema izvedbama **Udaljenosti – posustajanje** i **Udaljenosti – točka 285.** Svaka od izvedbi može se promatrati kao jedna od epizoda. **Ni prijatelj ni brat** treća je predstava/epizoda u tom nizu nakon koje slijedi nova epizoda u kojoj ćemo se baviti razgovaranjem, odnosno strukturama razgovaranja.

Ni prijatelj ni brat uspostavlja nepromjenjivu atmosferu, secira osjećaj u kojem živimo, a da ne nudi dramaturški obrat ili teatarsko obećanje koje bi nam pomoglo da se smirimo jer će svijet, ako još nije, jednom sigurno postati bolje mjesto. U ovoj epizodi, tu utopijsku misao koja me godinama prati, ostavila sam na trenutak sa strane, namjerno, baš zato da bih pogledala izravno u oči atmosferi koja nas htjeli-ne htjeli obuhvaća i kojom smo okruženi.

Nakon razgovora sa stvarnim ljudima koji su u Baranji prije rata živjeli u blagostanju i obilju, koji su radili u tvornicama i u vlastitim poljima, koji su se nakon posla družili, koji su pjevali u zajedničkim gostionicama, koji su rado odlazili jedni do drugih da bi podijelili ili posudili jaja, kruh, šećer ili motorno ulje itd., nakon razgovaranja s tim stvarnim ljudima koji su tijekom rata boravili u istom prostoru ili su izbjegli u druge prostore, koji su ostali ili su se vratili, bavili smo se suosjećanjem koje smo doživjeli u njihovoj blizini, pokušajem razumijevanja i upijanjem njihove gestike i mimike, očiju i riječi koje su nam izgovorili i dovodili ga u odnos s intimnim prostorom i širim društvenim kontekstom.

Inspirirana stvarnim ljudima i stvarnim okolnostima, predstava je zapravo paradigmatička jezgra toga što osjećam da je bolno mjesto stvarnosti u kojoj živimo na ovom prostoru i u ovom vremenu. Popucale su temeljne veze među ljudima, među prijateljima i braćom, dogodile su se stvari koje se ne mogu objasniti, koje čovjek iznutra, intimno ne može razumjeti ni prihvatiti, stvari koje politika ne može riješiti, još smo na mjestu koje ne može ispričati priču, ne možemo stvoriti narativ prošlosti, a individualne priče i pozicije toliko su oprečne i čini se da se nikada neće usuglasiti. Jedino u čemu se slažemo i u čemu smo isti nepodnošljiva je težina življenja. Neki su pobjegli, neki će pobjeći, neki ne mogu pobjeći. Prije nego ispričamo priču, prije nego prebacimo u logos, uspostavimo bivanje, promatranje, suosjećanje, dijeljenje.

Dijelom dokumentaristička, dijelom naturalistička i realistička, a onda opet poetska i visokoteatralizirana, ova predstava treća je epizoda odgovora na to što smo u tim susretima doživjeli, a što smatramo da je nužno da bi se stvarnost počela mijenjati te da bismo jednom, ne još sad, ali jednom ipak mogli zamisliti neku perspektivniju budućnost.

Glumice u ovoj predstavi imaju čvrstu i oblikovanu strukturu, ali moraju na specifičan, stvaran i organski način reagirati na svaki pomak u prostoru, vremenu, okolnostima i odnosima koji se dogode/promijene. Kako u odnosu jedna na drugu, tako i u odnosu na publiku.

S obzirom na njihovu igru i s obzirom na ostale okolnosti redateljica i dramaturginja predstave reagiraju, postavljaju nove zadatke ako je potrebno te upravljaju zvukom i svjetlom.

Marina Petković Liker

Kao izvođačici ovaj proces i samo izvođenje potpuno je novo i uzbuđujuće iskustvo... velika lekcija o slušanju partnera i sebe, o traganju za istinom svojeg izvođačkog bića. Blizina publike, naših svjedoka, otvara potpuno nove dimenzije doživljavanja kazališne igre. Velika privilegija!!! Mojim curama velika Hvala...

Aleksandra Naumov

Strepnja. Prepuštanje. Kako dalje? Kojim sredstvima? Predstava koja od mene traži apsolutno bivanje u paradoksu. Zašto paradoksu? Jer od mene traži da se u istom trenu koristim svim glumačkim sredstvima i rješenjima te da odustajem od njih. Jer od mene traži da tumačim ulogu, ali nikada ne prestanem biti svjesna da sam izvođač. Moja akcija ovisi o akciji i bivanju moje suigračice, ako nisam s njom, ne postojim kao izvođačica, a ni ona bez mene.

Lada Bonacci

mapa UDALJENOSTI:

1. Umjetničko istraživanje: UDALJENOSTI – FOKUSIRANJE, 2017.

Marina Petković Liker – autorica, redateljica i voditeljica istraživanja,

Maja Sviben – dramaturginja, Eva Kraljević – snimateljica, Miro Manojlović – montažer

„Udaljenosti – fokusiranje” istraživanje je izvedbenosti unutar kazališnog formata koje se bavi pogledom u ono što smatramo jednim od elementarnih problema trenutka u kojem živimo, a to je duboka podjeljenost, nerazumijevanje i strah od drugog te agresivne i destruktivne pobude kako prema drugima tako i prema sebi. Ovom temom bavimo se usmjeravajući pogled u srž problema, u intimnu sadašnjost koja je obilježena ožiljcima iz prošlosti, šutnjom, prekidima komunikacije, nedobivenim odgovorima i nemogućnošću imaginacije budućnosti. Razgovarali smo sa stanovnicima Darde u Baranji. Dobiveni materijal obradili smo i pripremili za izvedbeno-istraživačke radionice s glumcima i plesačima. Namjera nam je umjetnički istražiti temu na razini govora, glasa i geste stvarnih ljudi sa stvarnim i osobnim problemima tako da putem tekstnog, zvučnog i videomaterijala dokumentarnog i dokumentarističkog karaktera spojimo izvođače sa stvarnim ljudima. Istražujemo mogućnosti spajanja dokumentarnosti i teatralnosti.

2. Epizoda 1: UDALJENOSTI – POSUSTAJANJE, 2. i 3. prosinca 2017, dvorana D1 na Akademiji dramske umjetnosti, Frankopanska 22

Autorski tim:

autorica, redateljica i organizatorica: Marina Petković Liker, dramaturginja: Maja Sviben, snimateljica: Eva Kraljević, montažerka slike: Jelena Modrić, montažer zvuka: Luka Gamulin, majstor tona: Branko Puceković, fotografkinja: Nina Đurđević, snimatelji proba i izvedbe: Mladen Stanić i Sara B. Moritz, volonteri: Juraj Šantorić i Dora Čiča, izvođači: Slavica Jukić, Urša Raukar, Livio Badurina, Marko Makovičić, Silvia Marchig, Iva Nerina Sibila, Nastja Štefanić

*Razdijeljenost društva onemogućava da se dogode pozitivne promjene.
Nedostaje pogledati, prihvatiti, razumjeti, suosjećati.*

3. Epizoda 2: UDALJENOSTI – TOČKA 285, izvedba fragmenta, 9. svibnja 2018. u sklopu izložbe Izvedbene prakse ADU-a u Galeriji F8, Trg Republike Hrvatske 8, Zagreb

Autorski tim:

autorica i redateljica: Marina Petković Liker, dramaturginja: Maja Sviben, snimateljica: Eva Kraljević, montažerka slike: Jelena Modrić, montažer zvuka: Luka Gamulin, izvođači: Livio Badurina, Slavica Jukić, Silvia Marchig, Urša Raukar, Nastja Štefanić,
produkcija: Četveroruka

Točka 285 pogled je u intimnu sadašnjost obilježenu ožiljcima iz prošlosti.

ČETVERORUKA, umjetnička organizacija za otvaranje novih polja kazališne komunikacije

svojim radom nastoji uspostaviti polje komunikacije u kojem sudjeluju autori/ce različitih disciplina i/ili izvođači/ce i publika. Za nas je to polje suigre i mogućnosti da se kazališna izvedba, odnosno umjetničko djelo, promatra kao događaj u svim segmentima svog umjetničkog, istraživačkog i izvedbenog procesa te da potakne suosjećanje, sudjelovanje i sukreaciju.

Četveroruka se bavi spajanjem teorijskog i praktičnog rada povezanog sa ženskim principom – principom sudjelovanja, međupovezanosti, međuovisnosti, dopuštanja i empatije, kompleksnosti interakcija i povezanosti racionalnog i intuitivnog unutar stvaralačkih, ali i komunikacijskih odnosa.

U više područja djelovanja razvijamo inovativne formate koji u istraživanje na različite načine uključuju publiku, a koji su istodobno izvan okvira produkcijskih formata koje uobičajeno nude kazališta. Radom na projektima trudimo se mapirati polje djelovanja organizacije, ne samo kao produkcijske platforme već kao platforme za istraživanje, elaboraciju i razmjenu ideja o novoj, drugoj i drugačijoj izvedbenosti, publici i političnosti.

web: cetveroruka.hr, <https://vimeo.com/cetveroruka>,
<https://www.facebook.com/cetveroruka/>, Klaićeva 72a, 10000 Zagreb,
OIB: 78662188473, **IBAN:** HR4223600001102371440